

Υ, υ, ὕψιλον, το, το εικοστό γράμμα του ελλ. αλφαβ.· ως αριθμητικό, $\upsilon' = 400$, $\upsilon = 400.000$ όπως καλείται ὕψιλον, διότι η αρχική του προφορά φαίνεται ότι ήταν το ου, και μεταγεν. έγινε ψιλλότερη όπως το γαλλικό u· το ελλ. υ, όπως το Λατ. V, ήταν αρχικά και φωνήεν (u) και ημίφωνο (v), βλ. κατωτ. Π. **I.** Διαλεκτές μεταβολές: **1.** Αιολ. αντί ο, όπως ὄνυμα, στύμα, ὕρνις αντί ὄνομα, στόμα, ὄρνις· επίσης πίσυρες αντί πέτορες (τέσσαρες), πρβλ. νύξ, Λατ. nox· **2.** Αιολ., η δίφθογγος ου έγινε οι Μοῖσα αντί Μοῦσα, λέγοισα αντί λέγουσα· **3.** το \bar{u} υποκαθιστά μερικές φορές το οι, όπως κοινός αντί ζινός, κοίρανος αντί κύριος· **4.** Βοιωτ. \bar{u} αντί ω, όπως χελώνη αντί χελώνη. **II.** το υ ως ημίφωνο παρίστανε το αρχ. δίγαμμα ή βαῦ (F), συνεπώς μερικές φορές σχημάτιζε τη δίφθογγο αυ, όπως ἀέρουσαν αντί ἀνFέρυσαν (βλ. αὔερῶ), ἀύιαχοι αντί ἀνFίαχοι, αὔατα αντί ἀFάτα (ἄτη), καλαῦροψ αντί καλάFροψ, ταλαύρινος αντί ταλάFρινος, ταναῦποδες αντί ταναFόποδες· άλλες φορές σχημάτιζε τη δίφθογγο ευ, όπως εὔαδεν αντί ἔFαδεν.

ῦῦ, ἦχος που μιμείται ἄνθρωπο που εισπνέει, που μυρίζεται τσιμπούσι ή γλέντι, σε Αριστοφ.

Υάδες, -ων, αἰ (ῦω), Υάδες, επτά αστέρια στην κεφαλή του αστερισμού του Ταύρου· προμήνυαν βροχή όταν ανέτελλαν μαζί με τον ήλιο, σε Ομήρ. Ιλ., Ησίοδ. (η συνήθης ετυμολογία είναι από το ῦω, πρβλ. Λατ. Pluviae· αλλά, το αυθεντικό Λατ. όνομα ήταν suculae, γουρουνάκια, χοιρίδια, όπως αν προερχόταν από την $\sqrt{\text{ΥΣ}}$ · αυτή η ετυμολογία συμφωνεί με την συλλαβική ποσότητα, επειδή το υ είναι βραχύ στο ὑάδες, αλλά μακρό στο ῦω· ο Ευρ. πάντως παραδίδει το ὑάδες με \bar{u}).

ῦαινᾶ[ῦ], , ἦ, ὑαίνα, ζώο που ανήκει στο είδος των κυνών, σκύλων, με αγκαθωτή, τραχειά χαιτή σαν του γουρουνιού, χοίρου (απ' όπου και το όνομα), σε Ηρόδ.

Υᾶκίνθια[ῦ], (ενν. *ιέρᾶ*), **τά**, γιορτή των Λακεδαιμονίων προς τιμή του Υάκινθου, που διεξαγόταν τον μήνα Εκατομβαιώνα, σε Ηρόδ., Θουκ. κ.λπ. **ὑᾶκινθίνο-βᾶφης, -ές (βάπτω)**, αυτός που είναι βαμμένος με το χρώμα του υάκινθου, σε Ξεν.

ὑᾶκινθίνος[ῦ], , **-η, -ον**, υακίνθινος, όμοιος με υάκινθο, βιολετής, σε Ομήρ. Οδ., Ευρ.

Υάκινθος[ῦᾶ], **ό**, Υάκινθος, νεαρός Λάκωνας, αγαπημένος του Απόλλωνα· σκοτώθηκε από άτυχη ρίψη δίσκου του τελευταίου, σε Ευρ.

ὑάκινθος, ό και ἦ, το άνθος υάκινθος, σε Ομήρ. Ιλ. κ.λπ.· άνθος που ξεφύτρωσε από το αίμα του Υάκινθου ή του Αίαντα (του Τελαμόνιου)· πιστευόνταν ότι τα πέταλα έφεραν τα πρώτα γράμματα του ονόματος Αίας, ΑΙ ή το επιφώνημα ΑΙΑΙ-, σε Μόσχ.· απ' όπου το επίθετο *γραπτά*, σε Θεόκρ. Ο υάκινθος φαίνεται να απαρτίζεται από πολλά άνθη χρώματος σκούρου μπλε· ο Όμηρ. μιλώντας για σκουρόχρωμες τρίχες κεφαλιού αναφέρει *ὑακινθίνῳ ἄνθει όμοιοι*, και ο Θεόκρ. τις αναφέρει μαύρες. **II.** πολύτιμος λίθος, κυανού χρώματος, (πιθ.) όχι ο γνωστός υάκινθος, αλλά το ζαφείρι, σε Κ.Δ.

ὑάλεος[ᾶ], **-α, -ον (ῦαλος)**, = *ὑάλινος*, αυτός που είναι φτιαγμένος από γυαλί, σε Ανθ.· συνηρ. *ὑαλοῦς, -ᾶ, -οῦν*, γυάλινος, σε Στράβ., Λουκ.

ὑάλινος, -η, -ον (ῦᾶλος), κρυστάλλινος ή γυάλινος, σε Αριστοφ.· επίσης **ὑέλινος, -η, -ον**, σε Ανθ.

ῦᾶλος ή ὕελος, ό και ἦ. I. 1. καθαρός, διαυγής, διαφανής λίθος, που χρησιμοποιούνταν από τους Αιγυπτίους για τον εγκλεισμό ταριχευμένων νεκρών (μούμιες)· ἀλάβαστρο από την ανατολή, σε Ηρόδ. **2.** κυρτός κρυστάλλινος φακός, που χρησιμοποιείται για την συγκέντρωση των ηλιακών

ακτίνων με σκοπό την ανάφλεξη, σε Αριστοφ. **II**. γυαλί, Λατ. vitrum, σε Πλάτ.· γυαλί που υπήρχε ήδη στα χρόνια του Ηρόδ., αλλά ονομάστηκε *ύαλος* στα χρόνια του Πλάτωνα (η λέξη λέγεται πως είναι Αιγυπτιακή. Άλλοι το αποδίδουν στο *ύω*, όπως αν η αρχική σημασία ήταν σταγόνα βροχής).

ύαλοῦς, -ᾶ, -οῦν, συνηρ. αντί του *ύαλέος*.

ύαλό-χρους, -ουν (χρόα), αυτός που έχει χρώμα γυαλιού, σε Ανθ.

ύββάλλω, Επικ. συγκοπτ. αντί *ύποβάλλω*.

ύβός[υ], -ή, -όν, καμπούρης, σε Θεόκρ.

ύβρίζω[υ] (ύβρις), Δωρ. **-ισδω**, Αττ. μέλ. *-ιῶ*, αόρ. *ά ύβρισα*, παρακ. *ύβρικα*, υπερσ. *ύβρικειν* — Μέσ., μέλ. *ύβριοῦμαι* — Παθ., μέλ. *ύβρισθήσομαι*, αόρ. *ά ύβρισθην*, παρακ. *ύβρισμαι*. **I. 1.** φέρομαι με οργή, οργισμένα, κάνω φασαρία, χαλώ τον κόσμο, οργιάζω, σε Ομήρ. Οδ., Αισχύλ. κ.λπ.· αντίθ. προς το *σωφρονεῖν*, σε Ξεν. **2.** λέγεται για καλοθρεμμένα άλογα ή γαϊδάρους, χλιμιντρίζω ή γκαρίζω και σηκώνομαι στα πίσω πόδια, τρέχω κλωτσώντας, Λατ. lascivire, σε Ηρόδ., Ξεν. **3.** μεταφ., λέγεται για απότομο ορμητικό ποτάμι, σε Ηρόδ. **II. 1.** λέγεται για συμπεριφορά προς άλλους ανθρώπους, *ύβρίζω τινά*, φέρομαι σε κάποιον με περιφρόνηση, προσβλητικά, προσβάλλω, φέρομαι υβριστικά, θίγω, αντιμετωπίζω με αναίδεια, εξυβρίζω, κακομεταχειρίζομαι, σε Ομήρ. Ιλ., Αισχύλ.· συνηθέστερα, *ύβρίζω εἷς τινά*, διαπράττω προσβολή σε ή προς κάποιον, σε Ευρ., Πλάτ.· *ύβρίζω επί τινά*, θριαμβολογώ έναντι νικημένου αντιπάλου, εχθρού, σε Ευρ. **2.** με σύστ. αιτ. *ύβρίζω ύβριν*, σε Αισχύλ., Ευρ. κ.λπ.· με ουδ. επιθ., *ύβρίζω τάδε*, διαπράττω τέτοιες, παρόμοιες προσβολές, σε Ηρόδ.· ομοίως, *των άδικημάτων των ές Αθηναίους ύβρισαν*, στον ιδ.· και με διπλή αιτ., *ύβριν ύβρίζειν τινά*, σε Ευρ.· απ' όπου και σε Παθ., *ύβριν ύβρισθῆναι*, στο ιδ., Δημ. **3.** στην Αθήνα ως δικαστικός όρος, βιαιοπραγώ, επιφέρω σε κάποιον προσωπική προσβολή, κακομεταχειρίζομαι, προσβάλλω, θίγω, κακοποιώ, ατιμάζω, σε Ρήτ. — Παθ., *γυναῖκες και παῖδες ύβρίζονται*, σε Θουκ.· *ύβρίζόμενος άποθνήσκει*, πεθαίνει από κακοήθη συμπεριφορά, σε Ξεν.· λέγεται για πράξεις, *τά ύβρισμένα*, ύβρεις, εγκλήματα, σε Λυσ. **4.** μτχ. Παθ. παρακ., λέγεται για πράγματα, επιδεικτικός, αλαζονικός, φιγουρατζής, *σημεῖ' έχωνύβρισμένα*, σε Ευρ.· *στολή ύβρισμένη*, σε Ξεν.

ύβρις[υ], γεν. *-εως* και *-εος*, Επικ. *-ιος*,

A. I. 1. κακοβουλία, αυθάδεια, αυθάδεια από αίσθηση δύναμης ή αναίδεια, προπέτεια, θρασύτητα, ιταμότητα, σε Ομήρ. Οδ., Ηρόδ. κ.λπ.· λέγεται για ενέργειες, πράξεις, *άρ' ουχ ύβρις τάδ'*, σε Σοφ.· *ταυτ' ουχ ύβρις έστι;*, σε Αριστοφ.· επιρρ., χλευαστικά, *ύβρει*, με αυθάδεια ή αναίδεια, σε Σοφ.· *έφ' ύβρει*, σε Ευρ.· *δι' ύβριν*, σε Δημ. **2.** λέγεται για λαγνεία, ασέλγεια, αντίθ. προς το *σωφροσύνη*, σε Θεόγγ., Ξεν. **3.** λέγεται για υπερβολικά θρεμμένο άλογο, ατίθασο, *αχαλίνωτο*, σε Ηρόδ., Πίνδ. **II. 1.** = *ύβρισμα*, σε Όμηρ.· μερικές φορές όπως το *ύβρίζω*, ακολουθ. από πρόθ. *Ήρας μητέρ' εἰς έμῆν ύβρις*, η αυθάδειά της προς..., σε Ευρ.· *ή κατ' Άργείους ύβρις*, σε Σοφ.· *ή προς τούς δημότας ύβρις*, σε Ηρόδ.· επίσης με γεν. αντικ., *ύβρις τινός*, προς κάποιον, στον ιδ. κ.λπ.· σε πληθ., *πράξεις ακόλαστες, αυθάδεις, προσβολές*, σε Ησιόδ., Ευρ. κ.λπ. **2.** προσβολή, προσβλητική ενέργεια, παραβίαση, βεβήλωση, καταπάτηση, σε Πίνδ., Αττ. **3.** στην Αττ. νομοθεσία, η *ύβρις* περιελάμβανε τις πιο σοβαρές βλάβες που διαπράττονταν εναντίον κάποιου, υβριστική, ελεεινή επίθεση, προσβολή· η πιο ελαφριά μορφή της είναι η *αίκία [τ]*· γι' αυτό η *ύβρις*, επανορθωνόταν με δημόσια έγκληση, μήνυση (*γραφή*), ενώ η *αίκία* με ιδιωτική επενέργεια (*δίκη*). **III.** απώλεια, ζημιά, βλάβη, φθορά, σε Κ.Δ. **B.** ως

αρσ., = *ύβριστής*, βίαιος, αυταρχικός, δεσποτικός, κακούργος άνθρωπος, *ύβριν άνερα*, σε Ησίοδ.

ύβρίσδω, Δωρ. αντί *ύβρίζω*.

ύβρισμα, -ατος, τό (ύβρίζω), **I.** αυθάδης ή αναιδής πράξη, προσβολή, σε Ηρόδ., Ευρ. κ.λπ.· *τόδ' ύβρισμα ές ήμᾶς ήζίωσεν ύβρίσαι*, σε Ευρ., Ξεν.· *τά τούτων ύβρίσματα είς έμέ*, σε Δημ. **II.** αντικείμενο ύβρης, *ύβρισμα θέσθαι τινά = ύβρίζειν*, σε Ευρ. **III.** = *ύβριστής*, στον ίδ.

ύβριστέος, -α, -ον, ρημ. επίθ., αυτός που μπορεί να προσβληθεί, σε Δημ.

ύβριστήρ, -ήρος, ό, ποιητ. αντί του επόμ., σε Ανθ.

ύβριστής, -οῦ, ό (ύβρίζω), **1.** βίαιος, αυταρχικός, δεσποτικός, κακούργος άνθρωπος, αυθάδης, αναιδής, σε Ομηρ., Ηρόδ., Αττ. **2.** αντίθ. προς το *σώφρων*, ακόλαστος, ασελγής, σε Αριστοφ., Ξεν. **3.** λέγεται για ζώα,

ορμητικός, ατίθασος, αχαλίνωτος, ανυπότακτος, σε Ευρ., Ξεν. **4.** λέγεται για φυσικές δυνάμεις, *ύβριστής άνεμος*, σε Ησίοδ.· *ύβριστής ποταμός*, σε Αισχύλ.

ύβριστικός, -ή, -όν, αυτός που έχει παραδοθεί, επιδοθεί στην ύβρη, αυθάδης, αναιδής, προσβλητικός, σε Πλάτ. κ.λπ.· *τό ύβριστικόν*, αναιδής, αυθάδης, ιταμή διάθεση, σε Ξεν.· επίρρ. -*κῶς*, σε Πλάτ.· συγκρ. -*ώτερον*, σε Δημ.

ύβριστος, -η, -ον (ύβρίζω), αυθάδης, αναιδής, υβριστικός, προσβλητικός· απ' όπου, συγκρ. *ύβριστότερος*, σε Ηρόδ., Ξεν.· υπερθ. *ύβριστότατος*, σε Αριστοφ., Ξεν.

ύγειᾶ, ή, μεταγεν. τύπος αντί *ύγεια*, σε Πλούτ.· Ιων. **ύγείη**, σε Ανθ.

ύγιάζομαι, Παθ., γίνομαι υγιής, θεραπεύομαι, γίνομαι καλά, θεραπεύομαι, σε Αριστ.

ύγαιίνω[ῦ] (ύγιής), μέλ. -*ἄνω*, αόρ. α' *ύγιᾶνα*, Ιων. *ύγίηνα* — Παθ., αόρ. α' *ύγιάνθην*, **1.** είμαι υγιής, γίνομαι καλά στην υγεία μου, Λατ. *bene valere*, σε Ηρόδ., Αριστοφ. κ.λπ. **2.** είμαι υγιής στα μυαλά, σε Θεογν., Αριστοφ. κ.λπ.· *τάς φρένας ύγαιίνω*, σε Ηρόδ. **3.** λέγεται για ορθή, υγιή πολιτική ή θρησκευτική κρίση, *τό ύγαιῖνον τῆς Έλλάδος*, στον ίδ.

ύγείᾱ[ῦ], ή και ενίοτε **ύγειᾶ, (ύγιής)**, **1.** υγεία, ευεξία σώματος, Λατ. *salus*, σε Ηρόδ., Αττ.· στον πληθ. *ύγειαί*, υγιεινές συνθήκες, σε Πλάτ. **2.** λέγεται για το νου, *ύγεια φρενῶν*, νοητική υγεία, σε Αισχύλ.

ύγεινός[ῦ], -ή, -όν (ύγιής), **1.** καλός για την υγεία, ωφέλιμος, σωτήριος, θρεπτικός, επωφελής, χρήσιμος, σε Ξεν. κ.λπ. **2.** λέγεται για πρόσωπα, υγιής, γερός, Λατ. *sanus*, σε Πλάτ.· *τό ύγεινόν*, υγεία, σε Αριστ. **II.** επίρρ., *ύγεινῶς έχειν = ύγαιίνειν*, σε Πλάτ.· συγκρ. *ύγεινότερως* και -*ρον*, υπερθ. -*ότατα*, σε Ξεν.

ύγεις[ῦ], -εσσα, -εν, Βοιωτ. αντί *ύγιής*, σε Πίνδ.

ύγηρός[ῦ], -ά, -όν (ύγιής), **I.** καλός για την υγεία, ωφέλιμος στην υγεία, σε Πίνδ. **II. 1.** λέγεται για πρόσωπα, υγιής, σφριγηλός, ρωμαλέος, Λατ. *sanus*, σε Ηρόδ.

ύγιής[ῦ], -ές, γεν. -έος, δοτ. ύγειῖ, αιτ. ύγιᾶ, Ιων. ύγεία· δυϊκ. *ύγιῆ*, ουδ. πληθ. *ύγιῆ*, γεν. *ύγιῶν*· συγκρ. και υπερθ. *ύγιέστερος, -ατος· I. 1.* γερός, υγιής, ρωμαλέος, σφριγηλός, σωματικά υγιής, Λατ. *sanus, ύγεία άποδέξει τινά ή ποιείν τινα*, τον επαναφέρω σε καλή κατάσταση, τον κάνω καλά, τον θεραπεύω, σε Ηρόδ.· *ύγιής τό δῆγμα*, αυτός που θεραπεύτηκε από δάγκωμα, σε Ξεν. **2.** λέγεται για την κατάσταση κάποιου, *σῶς και ύγιής*, σώος, ασφαλής και υγιής, αυτός που βρίσκεται σε καλή κατάσταση, σε Ηρόδ., Θουκ. **II. 1.** ο νοητικά υγιής, ο ορθά σκεπτόμενος, σε Ευρ., Πλάτ. **2.** λέγεται για λόγια, γνώμες και παρόμοια, υγιής, φρόνιμος, συνετός, σοφός, σε Ομηρ. Ιλ., Θουκ., Πλάτ.· συχνά με άρνηση, *λόγος ούχ ύγιής*, σε Ηρόδ.· *μηδέν ύγιές φρονῶν*, σε

Σοφ.· οὐδὲν ὑγιὲς λέγειν, σε Ευρ. κ.λπ. **III.** επίρρ. ὑγιῶς, υγιῶς, ορθῶς, κρίνειν, σε Πλάτ., Δημ.

ὕγρα, ἦ, βλ. **ὕγρός** I. 2.

ὕγραίνω (ὕγρός), μέλ. -ᾶνῶ, βρέχω, κάνω κάτι υγρό, σε Ευρ., Ξεν.· λέγεται για ποταμό, αρδεύω, ποτίζω τη χώρα, σε Ευρ.

ὕγρο-μελής, -ές (μέλος), αυτός που έχει μαλακά, ευλύγιστα, μαλθακά, πλαδαρά μέλη, σε Ξεν.

ὕγρο-πορέω, μέλ. -ήσω, προχωρώ μέσω των υδάτων, σε Ανθ.

ὕγρός, -ά, -όν, I. 1. υγρός, νοτερός, ρέων, τρεχούμενος, ρευστός, σε Όμηρ.

κ.λπ.· ὑγρὸν ἔλαιον, δηλ. ελαιόλαδο, αντίθ. προς το ζωικό λίπος, στον ίδ.·

ὕγρὸν ὕδωρ, τρεχούμενο νερό, σε Ομήρ. Οδ.· ἄνεμοι ὑγρὸν ἀέντες, άνεμοι που

πνέουν, φυσούν με υγρασία ή φέρνοντας βροχή, αντίθ. προς τους ξηρούς,

καυτούς ανέμους, στο ίδ. **2.** ἡ ὕγρα, Ιων. ὑγρή, υγρασία, δηλ. η θάλασσα, σε

Όμηρ.· ομοίως και, ὕγρα κέλευθα, υδάτινοι δρόμοι, δηλ. η θάλασσα, στον ίδ.·

και ὕγρα μόνο, αντίθ. προς το ἀπείρων γαῖα, στον ίδ. **3.** τὸ ὑγρον και τὰ ὕγρα,

υγρότητα, υγρασία, νερό, ύδατα, σε Ηρόδ. **4.** μέτρα ὕγρα και ξηρά, μέτρο για

υγρά και ξηρά πράγματα, σε Πλάτ. **5.** θῆρες ὑγροί, ζῶα του νερού, του υγρού

στοιχείου, αντίθ. προς το πεζοί, σε Ανθ. **II. 1.** μαλακός, ευλύγιστος,

υποχωρητικός, εύκαμπτος, ευέλικτος, ευκίνητος, λυγερός, σβέλτος, Λατ.

mollis, λέγεται για τα νῶτα του αετού, σε Πίνδ.· λέγεται για νεανικά μέλη

σώματος, σε Πλάτ.· ὕγρα ἔχειν τὰ σκέλη, λέγεται για άλογο, σε Ξεν.· ομοίως,

χρησιμ. και για τα πουλάρια, γόνατα ὕγρῶς κάμπτειν, ὕγρῶς τοῖς σκέλεσι

χρησθαι (πρβλ. το mollia cura geronit του Βιργ.), στον ίδ.· ομοίως, ὕγρὸς

ἄκανθος (mollis acanthus του Βιργ.), σε Θεόκρ. **2.** άtonος, αδύναμος, άψυχος,

λέγεται για κάποιον που πεθαίνει, σε Σοφ., Ευρ. **3.** λέγεται για μάτια, υγρά,

δακρυσμένα, αυτός που λιώνει, τρυφερός, αυτός που μαραζώνει, ὄμμασιν ὕγρα

δεδορκώς, σε Ανθ. κ.λπ. **4.** μεταφ., λέγεται για πρόσωπα, βολικός, κατάβολος,

προσηνής, υποχωρητικός, μαλακός στην διάθεση, εύκολος, ήπιος,

συγκαταβατικός, σε Πλούτ.· πολυτελής, ακριβός, πολυδάπανος, ὕγρὸς πρὸς

τὴν δίαιταν, στον ίδ.

ὕγρότης, -ητος, Δωρ. -ότας, -ᾶτος, ἦ (ὕγρός), I. 1. υγρότητα, υγρασία, σε

Πλάτ. **II. 1.** ευκαμψία, ελαστικότητα, λυγεράδα, σε Ξεν.· λέγεται για την

κίνηση της φλόγας, τρεμόσβησμα, τρεμούλιασμα, σε Ευρ. **2.** ατονία,

αποχαύνωση, λίγωμα, σε Πλούτ.

ὕγρο-φθογγος, -ον, αυτός που κάνει έναν κελαρυστό, γουργουριστό ήχο, σε

Ανθ.

ὕγρώσσω (ὕγρός), βρέχω, υγραίνω, σε Αισχύλ.

ὕδᾶρης, -ές (ὔδωρ), γεν. -έος, λέγεται για κρασί, ο αναμεμιγμένος με πάρα

πολύ νερό, νερωμένος, νερούλος, σε Ξεν.· μεταφ., αδύνατος, αραιός, άtonος,

αδύναμος, ασθενικός, νωθρός, αποχαυνωμένος, σε Αισχύλ., Αριστ.

ὕδᾶσι-στεγής, -ές, αυτός που εμποδίζει την είσοδο νερού, σε Ανθ.

ὕδάτινος, -η, -ον και -ος, -ον (ὔδωρ), I. αυτός που αποτελείται από νερό,

υγρός, ὕδάτινος νάρκισσος, υδρόφιλος, σε Ανθ. **II.** όπως το ὕγρός II,

ευλύγιστος, εύκαμπτος, στον ίδ.

ὕδάτιον, τό, υποκορ. του ὕδωρ, ρυάκι, ποταμάκι, σε Πλάτ.

ὕδατόεις, -όεσσα, -όεν (ὔδωρ), I. υδάτινος, αυτός που μοιάζει με νερό, σε

Ανθ. **II.** διάφανος σαν το νερό, λεπτός, φίνος, ραφινάτος, κομψός, στον ίδ.

ὕδατοποσία, ἦ, πόση νερού, σε Λουκ.

ὕδατοποτέω, πίνω νερό, σε Λουκ.

ὕδατο-πότης, ό, αυτός που πίνει νερό, πότης νερού.

ὔδατος, γεν. του ὔδαρ.

ὔδατο-τρεφής, -ές (τρέφομαι), αυτός που μεγαλώνει μέσα ή κοντά σε νερό, υδρόβιος, σε Ομήρ. Οδ.

ὔδατόω (ὔδαω), μέλ. -ώσω, κάνω κάτι υγρό, υγραίνω — Παθ., γίνομαι ρευστός, υγρός, σε Ανθ.

ὔδει, Επικ. αντί ὔδατι, δοτ. του ὔδαρ.

ὔδερος, ὅ (ὔδαω), όπως το ὔδρωψ, υδρωπικία, οίδημα, κύστωμα, σε Αριστ.

ὔδνέω, τρέφω, θρέφω.

ὔδρα, Ιων. **ὔδρη, ἦ (ὔδαω)**, ὔδρα (υδρόζωα), νερόφιδο, λέγεται για τη Λερναία Ὑδρα, σε Ησίοδ., Σοφ.· ὔδραν τέμνειν, παροιμ. χρησιμοποιείται για ματαιοπονία, επειδή δύο κεφάλια ξεπηδούσαν στη θέση του ενός που κοβόταν, σε Πλάτ.

ὔδραίνω (ὔδαω), μέλ. -ἄνω, αόρ. α' ὔδρηνα· **I.** αρδεύω, ποτίζω το έδαφος, λέγεται για ποταμό, σε Ευρ.· ὔδραίνω τινά, πλένω, ραντίζω, ψεκάζω με νερό, καταβρέχω, στον ίδ. — Μέσ., πλένομαι, λουζομαι, ὔδρηναμένη, σε Ομήρ. Οδ.· λουτρὰ ὔδράνασθαι χροῖ, χύνω νερό πάνω στο σώμα μου, πλένομαι, σε Ευρ. **II.** ὔδραίνειν χοάς τινι, χύνω σπονδές προς τιμή κάποιου, στον ίδ.

ὔδρεια, ἦ (ὔδρευώ), **I.** άντληση νερού, έλκυση νερού, σε Θουκ. κ.λπ. **II.** πηγή, κρήνη, βρύση, σε Πλούτ.

ὔδρειον, Ιων. **ὔδρηϊον, τό (ὔδρευώ)**, **I.** κάδος για άντληση νερού, κουβάς πηγαδιού, σε Ηρόδ. **II.** δεξαμενή νερού, σε Στράβ.

ὔδρευώ (ὔδαω), μέλ. -σω, αντλώ, έλκω, τραβώ ή φέρνω νερό, σε Ομήρ. Οδ., Θεόγν. — Μέσ., αντλώ νερό για τον εαυτό μου, τραβώ νερό, πολῖται, σε Ομήρ. Οδ., Ηρόδ., Αττ.

ὔδρηϊον, Ιων. αντί του ὔδρειον.

ὔδρηλός, -ή, -όν (ὔδαω), υγρός, βρεγμένος, σε Ομήρ. Οδ., Αισχύλ.· κρωσσοῖ ὔδρηλοί, δοχεία, στάμνες νερού, σε Ευρ.

ὔδρηνάμη, αόρ. α' Μέσ. του ὔδραίνω.

ὔδρια, ἦ (ὔδαω), **I.** αγγείο νερού, στάμνα, ασκί, λαγήνη, σε Αριστοφ.· παροιμ., ἐπὶ θύραις τὴν ὔδριαν, σπάω τη στάμνα στην πόρτα δηλ. την τελευταία στιγμή ματαιώθηκε ένα σχέδιο, γιατί κάτι πήγε στραβά, σε Αριστ.

II. 1. αγγείο διαφόρων ειδών, αγγείο χρημάτων, πιθάρι, σε Αριστοφ. **2.** ψηφοδόχος κάλη δικαστηρίου, σε Ισοκρ., Δημ. **3.** τεφοροδόχος, σε Αριστοφ., Λουκ.

ὔδριας, ἦ (ὔδαω), υδάτινη, σε Ανθ.

ὔδρο-ειδής, -ές (είδος), όμοιος με νερό, υδάτινος, σε Ευρ.

ὔδρoίς, -εσσα, -εν (ὔδαω), υδρόφιλος, σε Ευρ.

ὔδρο-μέδουσα, ἦ, η Βασίλισσα των Ὑδάτων, κύριο όνομα ενός βατράχου στην Βατραχομ.

ὔδροποσία, Ιων. -ίη, ἦ, πόση νερού, σε Ξεν. κ.λπ.

ὔδροποτέω, μέλ. -ήσω, πίνω νερό, σε Ηρόδ., Ξεν. κ.λπ.

ὔδρο-πότης, -ου, ὅ, αυτός που πίνει νερό, σε Ξεν.· σε κωμ. φράση, αναιμικός, δειλός, άμυχος, άτολμος, λιπόψυχος, σε Ανθ.

ὔδρορ-ρόα, ἦ, αλλά σε Αττ. επίσης -ρόη, αγωγός υδάτων επάνω από το έδαφος, αυλάκι, κανάλι, διώρυγα, σε Αριστοφ.· λέγεται για επάνω στη στέγη, υδρορροή, λούκι, κρουнос νερού, στον ίδ.

ὔδρος, ὅ (ὔδαω) όπως το ὔδρα, νερόφιδο, σε Ομήρ. Ιλ., Ηρόδ.

ὔδροφορέω, μέλ. -ήσω, φέρνω, μεταφέρω νερό, σε Ξεν.

ὔδροφορία, ἦ, μεταφορά νερού, αγώνας προς τιμή του Απόλλωνα, σε Λουκ.

ὔδρο-φόρος, -ον (φέρω), I. αυτός που μεταφέρει, φέρει νερό, σε Πλούτ. **II.** ως ουσ., *ὔδροφόρος*, ὁ και ἡ, νεροκουβαλητής, σε Ηρόδ., Ξεν.

ὔδρο-χόος, ὁ (χέω), αυτός που χύνει νερό, όνομα του αστερισμού Aquarius, σε Ανθ.

ὔδρό-χῦτος, -ον (χέω), αυτός που αναβλύζει νερό, σε Ευρ.

ὔδρωπικός, -ή, -όν, υδρωπικός, οιδηματώδης· μεταφ., *ναῦς ὔδρωπική*, σε Ανθ.

ὔδρωψ, -ωπος, ὁ (ὔδωρ), I. υδρωπικία, οίδημα, κύστωμα· **II.** υδρωπικός, οιδηματώδης, αυτός που πάσχει από υδρωπικία.

ὔδωρ[ῦ], τό, γεν. ὕδατος (ῦ Επικ.), δοτ. ὕδατι, Επικ. επίσης ὕδει (όπως αν

προερχόταν από το ὕδος), **1.** νερό, κάθε είδους, αλλά σε Όμηρ. σπανίως λέγεται για το θαλασσινό (το οποίο αποκαλείται *άλμυρόν ὕδωρ*)· επίσης σε πληθ., ὕδατ'

ἀενάοντα, σε Ομήρ. Οδ.· ὕδατα *Καφίσια*, τα νερά του Κηφισού, σε Πίνδ.· ὕδωρ *κατὰ χεῖρός*, λέγεται για πλύσιμο χεριών, σε Αριστοφ.· ὕδωρ *ἐπὶ χεῖρας ἔχευαν*, σε Όμηρ.·

παροιμ., *γράφειν τι εἰς ὕδωρ*, λέγεται για ο,τιδήποτε αναξιόπιστο, σε Σοφ.· *ἐν ὕδατι γράφειν*, σε Πλάτ.· *ὅταν τὸ ὕδωρ πνίγη, τί δεῖ ἐπιπίνειν;* εάν το νερό σε πνίγει, τι

περισσότερο μπορεί να γίνει; λέγεται για κατάσταση που δεν επιδέχεται βελτίωσης, σε Αριστ. **2.** βρόχινο νερό, βροχή, σε Ομήρ. Ιλ., Ηρόδ., Αττ.· πιο συγκεκριμένα, ὕδωρ

ἐξ οὐρανοῦ, σε Θουκ. κ.λπ.· Ζεὺς ὕδωρ ὕει, ὁ θεὸς ὕδωρ ποιεῖ, σε Αριστοφ. **3.**

λέγεται στην φράση *ἐν ὕδατι βρέχεσθαι*, σε Ηρόδ., βλ. [Βρέχω](#). **4.** σε Αττ. δικανική

φράση, τὸ ὕδωρ ἦταν το νερό της κλειψύδρας (*κλειψύδρα*), σε Δημ.· *ἐν τῷ ἐμῷ*

ὕδατι, ἐπὶ τοῦ ἐμοῦ ὕδατος, στο χρονικό διάστημα που μου επιτρέπεται, στον ίδ.·

οὐκ ἐνδέχεται πρὸς τὸ αὐτὸ ὕδωρ εἰπεῖν, δεν μπορεί κάποιος να τα πει (όλα) με μία

λέξη, μ' έναν λόγο, στον ίδ.· *ἐπίλαβε τὸ ὕδωρ*, σταμάτα την ροή του νερού στην

κλειψύδρα (κάτι που συνέβαινε όταν ο λόγος διακόπτονταν από την κλήση

μαρτύρων ή από την ανάγνωση νόμων ή ψηφισμάτων), στον ίδ.· *ἀποδιδόναι τινὶ τὸ*

ὕδωρ, του δίνεται η σειρά να μιλήσει, σε Αισχίν.

ῦειος, -α, -ον (ῦς), χοιρινός ή γουρουνίσιος, *ὑεία κοιλία*, χοιρινός πατσάς, κοιλιά, σε Αριστοφ.· *θηρίον ῦειον*, λέγεται για χαρακτήρα κτηνώδους, βάρβαρης αμάθειας, σε Πλάτ.

ῴηλη, ἡ, η πόλη Velia στην Κάτω Ιταλία, σε Ηρόδ.

ὑέλινος, ὑελίτης, ὕελος, Ιων. και μεταγεν. τύπος του ὑάλ-.

ῦεσσι, Επικ. αντί του ὕσι, δοτ. πληθ. του ὕς.

ὑετοίεις[ῦ], -εσσα, -εν, βροχερός, σε Ανθ.

ὑετός[ῦ], ὁ (ῦω), I. βροχή, Λατ. pluvius, σε Ομήρ. Ιλ., Ησίοδ., Αριστοφ.· ιδίως,

καταρρακτώδης, διαρκής, συνεχόμενη βροχή, Λατ. nimbus, σε αντίθ. προς το

ὄμβρος, Λατ. imber, και *ψεκάς* ή *ψακάς*, ψιλόβροχο, σε Ξεν. κ.λπ. **II.** ως επίθ. σε

υπερθ. *ἄνεμοι ὑετώτατοι*, οι πιο βροχεροί άνεμοι, σε Ηρόδ.

ὑηνία, ἡ, χοιρωδία, ανοησία, μωρία, σε Αριστοφ.

ὑηνός, -ή, -όν (ῦς), χοιρινός, γουρουνίσιος, σε Πλάτ.

ῴης[ῦ], -ου, ὁ (ῦω), επίθ. για τον Δία, Ζεὺς ὄμβριος, και τον Βάκχο, Διόνυσο· σε ποιον απ' αυτούς αναφέρεται η ιαχή, ῴης ἄττης, στον Δημ., είναι αμφίβολο.

ὑθλέω, μέλ. -ήσω, λέω ανοησίες, σπαταλώ, χάνω άσκοπα την ώρα μου, φλυαρώ, Λατ. nugari, σε Αριστοφ.

ῴθλος, ὁ, ανόητος λόγος, μωρολογία, ανοησία, κουταμάρα, σε Πλάτ., Δημ.· σε

πληθ., ὕθλους λέγειν, όπως το Λατ. nugae, σε Πλάτ.

υῖα, υῖας, Επικ. αιτ. ενικ. και πληθ. του υῖός.

υῖάσι, ποιητ. δοτ. πληθ. του υῖός.

υῖδιον, τό, Ι. υποκορ. του υῖς, σε Ξεν. **II. υῖδιον, τό**, υποκορ. του υῖός, σε Αριστοφ.

υῖδοῦς, -οῦ, ὄ (υῖός), ὅπως το υῖδεύς, εγγονός, σε Ξεν., Δημ.

υῖιδεύς, -έως, ὄ, = υῖδοῦς, σε Ισοκρ.

υῖκός, -ή, -όν (υῖς), αὐτός που ανήκει ἢ ταιριάζει σε χοῖρο, χοιρινός, *υῖκόν τι πάσχειν*, πάσχω ἀπό κάτι που ανήκει στην φύση του χοίρου, σε Ξεν.

υιο-θεσία, ἡ (τίθημι

B. Ι.), υιοθεσία τέκνου, σε Κ.Δ.

υῖός, ὄ, κλίνεται ομαλά *υῖοῦ, υῖῶ, υῖόν*. ἐπίσης κατά την γ' κλίση ὅπως ἀν υπήρχε ὀνομ. ***υῖεύς**, γεν. *υῖέος*, δοτ. *υῖεῖ*, Επικ. *υῖεῖ*, αιτ. *υῖέα*. *δυῖκ. υῖέε, υῖέοιν*. πληθ.

υῖεῖς, Επικ. *υῖέες, υῖέσι, υῖεῖς*, Επικ. *υῖέας*. στον Ὅμηρ. ἐπίσης (ὅπως ἀν προερχόταν ἀπό ὀνομ. ***υῖς**), γεν. *υῖος*, δοτ. *υῖι*, αιτ. *υῖά*, *δυῖκ. υῖέ* (που διακρίνεται ἀπό την κλητ.

ενικ. *υῖέ* ἀπό τον τόνο), πληθ. *υῖες, υῖάσι, υῖας*. σε μεταγεν. Επικ. ἔχουμε γεν. *υῖῆος, υῖῆι* κ.λπ. **1.** γιος, Λατ. *filii*, σε Ὅμηρ. κ.λπ. *υῖόν ποιεῖσθαι τινα*, υιοθεσία γιου

(τέκνου), σε Αισχίν. *υῖεῖς ἄνδρες*, ἐνήλικοι, ὠριμοί, μεγάλοι γιοι, σε Δημ.

σπανιότερα λέγεται για ζῶα, σε Κ.Δ. **2.** σε περιφράσεις, *υῖες Ἀχαιῶν*, ἀντί *Ἀχαιοί*, σε Ομήρ. Ιλ. πρβλ. **παῖς**. (Ὁ Ὅμηρ. μερικές φορές παραδίδει την πρώτη συλλαβή

βραχεία, ὅπως ἀν υπήρχε ὕος).

υῖωνός, -οῦ, ὄ (υῖός), εγγονός, σε Ὅμηρ., Πλούτ.

ὑλαγμα[ῦ], -ατος, τό (ὑλάω), γαύγισμα σκύλου, σε Ευρ. μεταφ., *νηπίοις*

ὑλάγμασιν, με τσιρίγματα, κραυγές, σε Αισχύλ.

ὑλαγμός[ῦ], ὄ (ὑλάω), γαύγισμα, υλακή, ουρλιαχτό, σε Ομήρ. Ιλ., Ξεν.

ὑλ-ἄγωγέω[ῦ] (ἄγωγός), μέλ. *-ήσω*, μεταφέρω ξύλα, σε Δημ.

ὑλαῖος, -α, -ον (ὑλη), δασικός, ἄγριος, σε Θεόκρ.

ὑλακῆ, ἡ (ὑλάω), γαύγισμα, κραυγή, ουρλιαχτό, σε Ανθ., Πλούτ.

ὑλακό-μωρος, -ον, αὐτός που συνεχῶς γαυγίζει, αὐτός που ουρλιάζει ἢ κραυγάζει, σκούζει, σε Ομήρ. Οδ.

ὑλακτέω[ῦ] (ὑλάω), ἀόρ. α' *ὑλάκτησα*. **I. 1.** γαυγίζω, ουρλιάζω, λέγεται για σκυλιά,

σε Ομήρ. Ιλ., Αριστοφ. λέγεται για κυνηγόσκυλα, λαγωνικά, γαβγίζω, υλακτώ, σε Ξεν. **2.** μεταφ., *κραδίη ὑλάκτει*, γουργουρίζει, διαμαρτύρεται ἐντόνα, σε Ομήρ. Οδ.

με σύστ. αιτ., *ξεστομίζω ξεδιάντροπα και ἀναίσχυντα λόγια*, σε Σοφ. *ἄμουσ'*

ὑλακτῶν, κραυγάζοντας τα ἄξεστά του τραγούδια, ἄσματα, σε Ευρ. **II.** *μτβ.*, γαυγίζω ἐναντίον κάποιου, *τινά*, σε Αριστοφ., Ισοκρ.

ὑλακτητής, -οῦ, ὄ, αὐτός που γαυγίζει, κράχτης, διαλαλητής, σε Ανθ.

ὑλα-τόμος, Δωρ. ἀντί του *ὑλη-τόμος*.

ὑλάω[ῦ], μόνο σε ἐνεστ. και παρατ., **I.** υλακτώ, γαυγίζω, ουρλιάζω, κραυγάζω,

λέγεται για σκύλους, σε Ομήρ. Οδ.· ὁμοίως σε Μέσ., *κύνες οὐχ ὑλάοντο*, στο ίδ. **II.** *μτβ.*, γαυγίζω ἢ ουρλιάζω ἐναντίον κάποιου, *τινά*, σε Ομήρ. Οδ., Θεόκρ. (ηχομμ.).

ὑλειώτης, -ου, ὄ (ὑλή), αὐτός που ζει στα δάση, σε Ανθ.

ὑλη[ῦ], ἡ, Λατ. *sylva*, **I.** δρυμός, λόγγος, δάσος, ἄλσος, σε Ὅμηρ., Ηρόδ. κ.λπ. *τὰ*

δένδρα και ὑλη, καρποφόρα δένδρα και ἄγρια δέντρα του δάσους, σε Θουκ.

θάμνοι, χαμόκλαδα, ἀντίθ. προς τα δέντρα τα κατάλληλα για υλοτόμηση, σε Ξεν. **II.**

κομμένα, υλοτομημένα ξύλα, καυσόξυλα, καύσιμη ὑλη, σε Ὅμηρ. κ.λπ. **III. 1.** ὅπως το Λατ. *materia*, ὑλη ἀπό την ὁποία κατασκευάζεται, φτιάχνεται κάτι, ἀκατέργαστη,

πρώτη ύλη, ξύλο, ξυλεία, σε Ομήρ. Οδ., Ηρόδ. **2.** στην Φιλοσοφία, ύλη, υλικό στοιχείο, ουσία, σε Αριστ. **3.** υποκείμενο, υπόθεση, στον ίδ.

ύληεις, -εσσα, -εν (ύλη), επίσης *ύληεις* ως θηλ.· Δωρ. **ύλάεις**, συννηρ. ουδ. πληθ. *ύλάεντα*· **1.** δασώδης, δρυμώδης, σε Όμηρ., Σοφ., Ευρ.· *άταρπος ύλήεσσα*, μέσω του δάσους, σε Ανθ. **2.** αυτός που κατοικεί, διαμένει, ζει στα δάση, στον ίδ.

ύλη-κοίτης, -ου, ό, αυτός που στεγάζεται στα δάση, στις λόχμες, σε Ησίοδ.

ύλη-τόμος, -ον, Δωρ. **ύλατόμος**, = *ύλοτόμος*, σε Θεόκρ.

ύλη-φόρος, -ον, = *ύλο-φόρος*, σε Αριστοφ.

ύλη-ωρός, -όν (ούρος), δασοφύλακας, σε Ανθ.

ύλίζω, μέλ. *-ίσω*, διυλίζω, στραγγίζω· βλ. [δι-υλίζω](#) (αμφίβ. προέλ.).

ύλο-βάτης, -ου, ό, αυτός που συχνάζει, περιφέρεται στα δάση, σε Ανθ.

ύλο-κομος, -ον (κόμη), δασώδης, καλυμμένος από πυκνό δάσος, σε Ευρ.

ύλο-σκόπος, -ον, φύλακας, προστάτης των δασών, σε Ανθ.

ύλοτομέω, κόβω ή υλοτομώ, ρίχνω κάτω δέντρα, σε Ησίοδ.

ύλοτομία, ή, υλοτομία ή κόψιμο ξύλων, σε Αριστ.

ύλο-τόμος, -ον (τέμνω), **I.** υλοτόμος ή ξυλοκόπος, σε Ομήρ. Ιλ.· ως ουσ.

ύλοτόμος, ό, ξυλοκόπος, δασοφύλακας, στο ίδ., Σοφ. **II.** προπαροξ.

ύλότομος, -ον, Παθ., αυτός που κόπηκε στο δάσος· *τό ύλότομον*, φυτό που χρησιμοποιούνταν ως θέλγητρο, φυλαχτό, γούρι, σε Ομηρ. Ύμν.

ύλ-ουργός, -όν (*έργω), ξυλουργικός· ως ουσ. **ύλουργός, ό**, μαραγκός ή ξυλουργός, σε Ευρ.

ύλο-φάγος[α̅], -ον (φαγεῖν), αυτός που τρέφεται, σιτίζεται στο δάσος, σε Ησίοδ.

ύλο-φορβός, -όν (φέρβομαι), αυτός που τρέφεται, σιτίζεται στα δάση, σε Ευρ.

ύλο-φόρος, ό (φέρω), αυτός που μεταφέρει ξύλα, σε Ανθ.

ύλ-ώδης[υ̅], -ες (είδος), **I.** δασωμένος, ξυλώδης, δασώδης, σε Θουκ.· *τά ύλώδη*, δασώδεις περιοχές, σε Ξεν. **II.** θολός, λασπώδης, λασπωμένος, σε Πλούτ.

ύλωρός, ό (ούρος), = *άγρονόμος*, δασοφύλακας, σε Αριστ.

Ύμάν, Δωρ. αντί *Ύμήν*.

ύμέες, ύμεις, ονομ. πληθ. του *σύ*.

ύμέναιος[υ̅], ό (Ύμήν), **I. 1.** υμέναιος, γαμήλιο ή νυφικό τραγούδι, που τραγουδιόταν από τους συνοδούς της νύφης καθώς την οδηγούσαν στο σπίτι του γαμπρού, σε Ομήρ. Ιλ., Τραγ. **2.** γάμος, σε Σοφ., Ευρ.· και σε πληθ., σε Σοφ., Ευρ. **II.** = *Ύμήν*, ο Ύμήν, ο θεός του γάμου, στον οποίο αναφέρονταν τα γαμήλια τραγούδια, *Ύμήν ό Ύμέναι' άναξ*, σε Ευρ.· Δωρ., *Ύμάν ό Ύμέναιε*, σε Θεόκρ.

ύμεναιόω[υ̅], μέλ. *-άσω*, **1.** τραγουδώ το γαμήλιο τραγούδι, σε Αισχύλ. **2.** νυμφεύομαι, παίρνω μια γυναίκα ως σύζυγο, σε Θεόκρ.· παροιμ., *πρίν κεν λύκος οἶν ύμεναιοῖ*, σε Αριστοφ.

ύμενήϊος, ό (Ύμήν), επίθ. του Βάκχου, Διονύσου, σε Ανθ.

ύμενό-πτερος[υ̅], -ον (πτερόν), αυτός που έχει φτερά μεμβρανώδη, σε Λουκ.

ύμές[υ̅], Δωρ. αντί *ύμεις*.

ύμέτερος[υ̅], -α, -ον (ύμεις), δικός σας, δικοί σας, Λατ. *vester*, σε Ομηρ. κ.λπ.· με *άλλη* αντων. σε γεν., *ύμέτερος έκάστου θυμός*, η ανδρεία του καθενός από εσάς, σε Ομήρ. Ιλ.· *ύμέτερος αυτών θυμός*, το δικό σας λογικό, σε Ομήρ. Οδ.· *ύμέτερόνδε*, στο δικό σας σπίτι, σε Ομήρ. Ιλ.· *τό ύμέτερον*, το δικό σας κομμάτι, μέρος, δική σας υπόθεση, σε Ηρόδ.· *τό δ' ύμέτερον πρᾶξαι*, δικός σας

χαρακτήρας, συνήθειά σας είναι να ενεργείτε έτσι ή αλλιώς, σε Θουκ.· με άρθρο, *αἱ ὑμέτεροι ἐλπίδες*, ἐλπίδες που καλλιεργήθηκαν από εσάς, στον ίδ.· *τῇ ὑμέτερα παρακελεύσει*, για τον σκοπό που συστήσατε, σε Πλάτ.

ὑμῆν, -ένος, ὁ, λεπτό δέρμα, μεμβράνη, σε Αριστ.

Ἕμῆν, -ένος, ὁ, Ἕμῆν, ο θεός του γάμου, βλ. **Ἕμέναιος** (ὑ, σε αντίθ. προς το Ἕμέναιος, όπου το υ είναι βραχύ).

Ἕμμε, Ἕμμι και **-ῖν, Ἕμμε**, Αιολ. αντί *ἕμεις, ἕμιν, ἕμας*.

ὑμν-ἄγορης, -εω, ὁ (ἀγορεύω), τραγουδιστής ὕμνων, υμνωδός, σε Ανθ.

ὑμνέω (ἕμνος), Επικ. *-είω*, Δωρ. γ' πληθ. *ὑμνεῦσι*, θηλ. *μτχ. ὑμνεῦσα*, μέλ. *-ήσω*. **I.**

1. με αιτ., υμνώ, εγκωμιάζω, εξυμνώ, Λατ. *canere*, με αιτ., σε Ησίοδ., Τραγ.· επίσης σε πεζό λόγο, εξυμνώ, δοξολογώ, τιμώ τη μνήμη, εορτάζω, σε Ηρόδ., Ξεν.· με διπλή αιτ., *ἃ τὴν πόλιν ὕμνησα*, τα πράγματα για τα οποία εγκωμίασα την πόλη μας, σε Θουκ. — Παθ., εξυμνούμαι, Ἀργεῖοι ὑμνέονται (Ιων. αντί *-ηνται*), έχουν επαινεθεί, σε Ηρόδ.· *ὑμνηθήσεται πόλις*, σε Ευρ.· *αἱ ὑμνούμεναι φιλίας*, οι διαβόητες, οι ξακουστές φίλιες, σε Αριστ. **2.** με σύστ. αιτ., υμνώ, επαινώ, σε Αισχύλ., Ευρ. **II.** λέω κάτι ξανά και ξανά, επαναλαμβάνω, εξιστορώ, απαγγέλλω, εκθέτω, ξαναδιαβάζω, αφηγούμαι, Λατ. *decantare*, σε Πλάτ.· *ὑμνήσεις κακά*, εσύ θα ψάλλεις, τραγουδήσεις επανειλημμένως τις δικές σου δυστυχίες, συμφορές, σε Σοφ.· *τὰν ἐμὰν ὑμνεῦσαι* (Ιων. αντί *-οῦσαι*) *ἀπιστοσύναν*, διαρκής έκθεση της δικής μου ἔλλειψης πίστης, σε Ευρ. — Παθ., *θαί', αἰεί δ' ὑμνούμενα*, λίγες λέξεις, αλλά συχνά επαναλαμβανόμενες, σε Σοφ. **III. 1.** αμτβ., εξυμνώ, ψάλλω, σε Θουκ., Ξεν. **2.** με Παθ. σημασία, *φῆμαι ὑμνήσουσι περὶ τὰ ὄψα*, θα ηχήσουν στα αυτιά τους, σε Πλάτ. (Στον Ευρ. μερικές φορές παραδίδεται ὕ).

ὑμνητέον, ρημ. επίθ., αυτό που πρέπει να εξυμνηθεί, σε Πλάτ., Λουκ.

ὑμνητήρ, -ῆρος, ὁ = *ὑμνητής*, σε Ανθ.· θηλ. *ὑμνήτειρα*, στον ίδ.

ὑμνητής, -οῦ, ὁ (ὑμνέω), εξυμνητής, αυτός που επαινεί, σε Πλάτ.

ὑμνητός, -ή, -όν, ρημ. επίθ. του *ὑμνέω*, εξυμνούμενος, εγκωμιαζόμενος, δοξολογούμενος, σε Πίνδ.

ὑμνο-θέτης, -ου, ὁ, συνθέτης ὕμνων, λυρικός ποιητής, σε Θεόκρ., Ανθ.

ὑμνο-ποιός, -όν (ποιέω), αυτός που συνθέτει ὕμνους· ως ουσ. **ὑμνοποιός, ὁ**, ποιητής, σε Ευρ.

ὑμνο-πόλος, -ον (πολέω), αυτός που ασχολείται με ὕμνους· ως ουσ. **ὑμνοπόλος, ὁ**, ποιητής, υμνητής, σε Ανθ.

ἕμνος, ὁ, ὕμνος, πανηγυρικό, εορταστικό τραγούδι, ἄσμα ή ωδή, προς τιμή θεών ή ηρώων, σε Ομήρ. Οδ.· *ἕμνος θεῶν*, προς τιμή των θεών, σε Αισχύλ.· *τιμῶν θεῶν ἕμνοισιν*, σε Ευρ.· σε Τραγ. επίσης λέγεται για θρηνητικά ἄσματα, σε Αισχύλ. κ.Πλ.

ὑμνωδέω, μέλ. *-ήσω*, **I.** ψάλλω ὕμνο ή ωδή επαινετική· γενικά, θρηνολογώ, θρηνωδῶ, *ὑμνωδέω θρηῆνον*, σε Αισχύλ. **II.** = *χρησμοδέω*, σε Ευρ. (ὕ σε Αισχύλ.).

ὑμνωδία, ή, I. ψαλμός ὕμνου, εξύμνιση, ψαλμωδία, σε Ευρ. **II.** = *χρησμοδία*, προφητική ωδή, στον ίδ.

ὑμν-ωδός, -όν (ὠδή), υμνητής, *ὑμνωδοὶ κόραι*, κόρες, παρθένες που ψάλλουν ὕμνους, σε Ευρ.

ἕμοιος, -α, -ον, Αιολ. αντί του *ὄμοιος*.

ὑμός[ὑ], -ά και -ή, -όν, Δωρ. και Επικ. αντί *ὑμέτερος*, **I.** δικός σας, σε Όμηρ., Ησίοδ. **II.** σε Πίνδ. επίσης αντί του *σός*.

ῦν, αιτ. του ὕς.

ῦνις[ῦ], -εως ή —ιος, ή, υνί, αλέτρι, άροτρο, σε Βάβρ., Πλούτ.

ῦο-μουσία[ῦ], ή, χοιρομουσική, πρόστυχο γούστο στη μουσική, σε Αριστοφ.

ῦό-πρωρος[ῦ], -ον, λέγεται για πλοίο που έχει την πλώρα του ανασηκωμένη σαν μουσούδα χοίρου, σε Πλούτ.

ῦός, γεν. του ὕς.

ῦοσ-κῦᾶμος, ὀ (ῦς), δαιμοναριά (δηλητηριώδες φυτό), Υοσκύαμος ο Μέλας, σε Ξεν.

ῦο-φόρβιον, τό, = *συο-φόρβιον*, κοπάδι χοίρων, σε Στράβ.

ῦπ-άγγελος, -ον, αυτός που καλείται από αγγελιαφόρο, σε Αισχύλ.

ῦπ-αγκᾶλίξω, μέλ. -ίσω και -ιῶ, σφιχταγκαλιάζω στα μπράτσα μου, αγκαλιάζω, σφίγγω στην αγκαλιά μου, εναγκαλιίζομαι, σε Ευρ. — Παθ., γένος ὑπηγκαλισμένη, σφίγγοντάς τους στην αγκαλιά της, στον ίδ.

ῦπαγκάλισμα[ᾶ], -ατος, τό, αυτό που σφίγγεται στην αγκαλιά, σφιχταγκαλιάζεται, αγαπητό, αγαπημένο πρόσωπο, σε Σοφ., Ευρ.

ῦπᾶγορεύω, ο αόρ. σε Αττ. είναι ὑπεῖπον, ο παρακ. ὑπεῖρηκα. **I.** υπαγορεύω κείμενο, Λατ. praeire verbis, σε Ξεν., Δημ. **II.** προτείνω, υποδεικνύω, σε Πλούτ.

ῦπ-άγω, μέλ. ὑπάζω, αόρ. β' ὑπήγαγον.

A. I. 1. μτβ., οδηγώ ή καθοδηγώ, υποτάσσω, ὕπαγε ζυγὸν ἵππους, φέρε τους υποταγμένους σε ζυγό, σε Ομήρ. Ιλ.· απλώς, ὑπάγειν ἡμιόνους, σε Ομήρ. Οδ.

2. μεταφ., φέρνω υπό την εξουσία μου, υποτάσσω, καθυποτάσσω, σε Ηρόδ., Λουκ. — Μέσ., φέρνω κάποιον κάτω από τη δική μου εξουσία, εξαναγκάζω κάποιον σε υποταγή, σε Θουκ. **II.** φέρνω, οδηγώ κάποιον ενώπιον της δικαστικής έδρας, του δικαστηρίου (το ὑπό αναφέρεται στο ότι ο δικαζόμενος στέκεται κάτω από την έδρα του δικαστή), σε Ηρόδ.· ὑπάγω τινά εἰς δίκην, σε Θουκ.· ὑπάγω τινά θανάτου, σε θανατική ποινή, σε Ξεν. **III.** οδηγώ αργά προς τα εμπρός, οδηγώ βαθμιαίως προς τα εμπρός, τὰς κύνας, στον ίδ.· οδηγώ κάποιον κρυφά ή με τέχνασμα, σε Ηρόδ., Ξεν.· ὑπάγω τινά εἰς ἐλπίδα, σε Ευρ.· ομοίως στη Μέσ., σε Ξεν.· ὑπάγω τοὺς Θηβαίους, τους παίρνω με το μέρος μου, σε Δημ.· στη Μέσ. επίσης, προτείνω, υποβάλλω κάτι ως δέλεαρ για να ωθήσω, να οδηγήσω κάποιον σε συγκεκριμένο δρόμο, σε Ευρ., Ξεν.

IV. 1. παίρνω, αφαιρώ, αποσύρω, σε Ομήρ. Ιλ. — Παθ., ὑπαγομένου τοῦ χώματος, σε Θουκ. **2.** αποσύρω, διατάσσω υποχώρηση, τὸ στράτευμα, στον ίδ.

B. I. αμτβ., λέγεται για στρατιά, στράτευμα, υποχωρώ, αποσύρομαι ή αποχωρώ, απέρχομαι αργά, σε Ηρόδ., Θουκ. **II.** πηγαίνω αργά προς τα εμπρός, προχωρώ, ὕπαγ' ὧ, ὕπαγ' ὧ, πήγαινε λοιπόν, εμπρός! σε Ευρ.· ὕπαγε, τί μέλλεις; σε Αριστοφ.· λέγεται για στρατιά, στράτευμα, επέρχομαι, προχωρώ, βαδίζω προς τα εμπρός σταδιακά, προοδευτικά, σε Ξεν.

ῦπᾶγωγή, ή, **I.** προοδευτική, σταδιακή προέλαση, σε Ξεν. **II.** (από το αμτβ. ὑπάγω), αποχώρηση, υποχώρηση, σε Θουκ.

ῦπ-αιίδω, συνηρ. -ᾶδω· αόρ. α' ὕπ-ασα· τραγουδώ συνοδευτικά, σε τμήση, Λίνον δ' ὑπὸ καλὸν ᾄειδε, σε Ομήρ. Ιλ.· ὑπαιίδω μέλος, σε Αριστοφ.· ὑπαιίδω τινί, συνοδεύω με την φωνή, στον ίδ.

ῦπαί, Επικ. αντί ὑπό.

ῦπαι-δείδοικα, Επικ. αντί ὑποδέδοικα, παρακ. του ὑποδείδω.

ῦπ-αιδέομαι, δείχνω σεβασμό προς κάποιον, τινα, σε Ξεν.

ῦπαιθᾶ (ῦπαί), επίρρ., **I.** έξω και κάτω από, πλαγίως, προς τα κάτω, σε Ομήρ. Ιλ. **II.** πρόθ. με γεν., κάτω από, στην άκρη, στο ίδ.

ὑπ-αἶθριος, -ον και -α, -ον (αἰθήρ), αυτός που βρίσκεται κάτω από τον ουρανό, αυτός που βρίσκεται στο ὑπαιθρο, υπαίθριος, αυτός που βρίσκεται στα χωράφια, *ὑπαίθριος κατακοιμηθῆναι*, λέγεται για στρατιά, στράτευμα, σε Ηρόδ., Θουκ.: *ὑπαίθριοι δρόσοι*, σε Αισχύλ.

ὑπ-αιθρος, -ον, 1. = το προηγ.: *ὑπαιθρον, τό*, ως ουσ., *ἐν ὑπαίθρῳ*, sub Dio, στο ὑπαιθρο, σε Ξεν. **2.** *τὰ ὑπαιθρα*, πεδίο μάχης, περιοχή εκτός των τειχών, μη οχυρωμένη, σε Πολύβ.

ὑπ-αἶθω, πυρπολώ, βάζω φωτιά κάτω από ή κρυφά, σε Σοφ.

ὑπ-αινίσσομαι, Αττ. **-ττομαι**, αποθ., υπονοώ εμμέσως, μιλώ συγκαλυμμένα, σε Δημ., Πλούτ.

ὑπ-αιρέω, Ιων. αντί του *ὑφ-αιρέω*.

ὑπ-αἶσσω, Αττ. **-άσσω**, μέλ. *-ζω*, **I.** ορμώ κάτω από, με αιτ., σε Ομήρ. Ιλ. **II.** ορμώ από κάτω, με γεν., στο ιδ.: επίσης, *ὑπάξας διὰ θυρῶν*, σε Σοφ.

ὑπ-αισχύνομαι[ῶ], Παθ., αισχύνομαι, ντρέπομαι κάπως, λίγο, *τινάτι*, λέγεται για κάτι ενώπιον, μπροστά σε κάποιον, σε Πλάτ.

ὑπ-αἴτιος, -ον, κατηγορούμενος, υπόλογος, υπεύθυνος, *τινος* ή *ὑπέρ τινος*, για κάτι, σε Αντιφ.: *τινι*, σε κάποιον, σε Ξεν.: *ὑπαίτιόν ἐστί τί τινι*, διατυπώνεται κατηγορία εναντίον κάποιου (από κάποιον άλλο), στον ιδ.

ὑπ-ἀκοή, ἡ (ὑπακούω), υπακοή, πειθαρχία σε κάτι, σε Κ.Δ.

ὑπ-ἄκούω, μέλ. *-ακούσομαι*. **I. 1.** απόλ., προσέχω, ακούω με προσοχή, δίνω προσοχή σε, σε Ομηρ., Ευρ. **2.** απαντώ, αποκρίνομαι όταν καλούμαι, σε Ομηρ. Οδ., Θεόκρ. **3.** ακολουθ. από μία πτώση, προσέχω ή ακούω με προσοχή, δίνω προσοχή σε, παρακολουθώ, *τινός*, σε Αριστοφ. κ.λπ.: επίσης, *ὑπακούω τινί*, σε Θουκ. κ.λπ. **II.** Ειδικότερες χρήσεις: **1.** λέγεται για θυρωρούς, απαντώ στο χτύπημα της πόρτας (δηλ. την ανοίγω), *ὑπάγωντι*, σε Πλάτ., Θεόφρ.: *ὁ ὑπακούσας*, ο θυρωρός, σε Ξεν. **2.** λέγεται για δικαστή, παρέχω ακρόαση σε μηνυτή, *τινί*, στον ιδ.: λέγεται για κατηγορούμενους, υπακούω σε δικαστική κλήση, εμφανίζομαι στο δικαστήριο, σε Δημ. **3.** χρησιμ. για υπηκόους και υποτελείς, υποτάσσομαι, υπακούω σε, *τινός*, σε Ηρόδ., Ξεν.: *τινί*, σε Αριστοφ., Θουκ.: επίσης, υποχωρώ, υποκύπτω σε, συμμορφώνομαι προς, *τινί*, σε Πλάτ.: με γεν. πράγμα, δίνω προσοχή σε, σε Ξεν.: *ὑπακούω τῷ ζυμφόρῳ τινός*, συντάσσομαι με το συμφέρον του, σε Θουκ.: απόλ., υποχωρώ, υποτάσσομαι, συμμορφώνομαι, συντάσσομαι, σε Ηρόδ. **4.** ανταποκρίνομαι στις προσδοκίες κάποιου, πετυχαίνω, σε Λουκ. **5.** μεταφ., *ἀγαῖς ἡλίου ὑπακούω*, εκτεθειμένος στις ηλιακές ακτίνες, σε Πίνδ. **ὑπ-ἄλειφω**, μέλ. *-ψω*, **I.** αλείφω ελαφρά, απλώνω σαν αλοιφή: στη Μέσ., *ὑπαλείφεσθαι φάρμακον*, σε Πλάτ. **II.** επαλείφω, επιχρίω, *τώφθαλμῶ*, σε Αριστοφ.: στη Μέσ., επαλείφομαι, επιχρίομαι, στον ιδ.: *ὑπαλείφω τοὺς ὀφθαλμούς*, επιχρίω, επαλείφω τα μάτια κάποιου, σε Ξεν. — Παθ., λέγεται για τα μάτια, *ὑπαληλιμμένοι*, στον ιδ.

ὑπ-ἄλεύομαι (ἄλεύω), Επικ. αποθ., = *ὑπαλύσσω*, *ὑπαλευόμενος θάνατον* (μτχ. α'), σε Ομήρ. Οδ.: *ὑπαλεύεο φήμην* (απρός.), σε Ησίοδ.

ὑπ-αλλάγή, ἡ, εναλλαγή, ανταλλαγή, αλλαγή, μεταβολή, σε Ευρ.

ὑπάλλαγμα, -ατος, τό, αντικείμενο ανταλλαγής, αυτό που μπορεί να γίνει αντικείμενο ανταλλαγής, *νόμισμα ὑπάλλαγμα τῆς χρείας*, τα χρήματα είναι το ανταλλάξιμο παραστατικό της ζήτησης, σε Αριστ.

ὑπ-αλλάσσω, Αττ. **-ττω**, μέλ. *-ζω*, ανταλλάσσω, σε Λουκ.

ὑπ-άλπειος, -α, -ον (Ἄλπεις), αυτός που βρίσκεται κάτω από τις Ἄλπειες: ἡ *ὑπαλπεία* (ενν. χώρα), η κάτωθεν των Ἄλπεων Ιταλία, σε Πλούτ.

ὑπάλυξις[ᾶ], **-εως, ἡ**, ἐκκλιση, φυγή, διαφυγή, σε Όμηρ.

ὑπ-ἄλύσκω, Επικ. αόρ. *ἀ΄ ὑπ-άλυζα* = *ὑπαλεύομαι*, αποφεύγω, εκφεύγω, εγκαταλείπω, διαφεύγω, σε Όμηρ.

ὑπ-αναγιγνώσκω, μέλ. *-γνώσομαι*, διαβάζω προλογικά, εισάγω, προλογίζω διαβάζοντας, σε Αισχίν.

ὑπ-ανᾶλίσκω, αόρ. *ἀ΄ ὑπ-ανάλωσα*, σπαταλώ, εξαντλώ, ξοδεύω ή καταναλώνω προοδευτικά, σε Θουκ., Πλάτ. κ.λπ.

ὑπανάστᾶσις, ή, το να σηκώνεται κάποιος από τη θέση του, σε Πλάτ.

ὑπαναστᾶτέον, ρημ. Επιθ. του *ὑπανίσταμαι*, αυτό που πρέπει, οφείλει να σηκωθεί από την θέση του, σε Ξεν.

ὑπαναχωρέω, μέλ. *-ήσομαι*, υποχωρώ, αποσύρομαι αργά, σταδιακά, σε Θουκ.

ὑπ-ανδρος, -ον (ἀνήρ), αυτός που είναι υπό τον άνδρα, αυτός που υπόκειται σε αυτόν, έγγαμος, παντρεμένος, σε Κ.Δ., Πλούτ.

ὑπ-άνειμι (εἶμι, ἴβο), επέρχομαι, διεισδύω, σε Λουκ.

ὑπ-ᾶνέμιος, Δωρ. αντί του *ὑπ-ηνέμιος*.

ὑπ-ανιᾶομαι, Παθ., κάπως ενοχλούμαι, στενοχωριέμαι, ευκτ. *-ιῶντο*, σε Αριστοφ.

ὑπανίημι, μειώνομαι ή χαλαρώνω για λίγο, σε Πλούτ.· *αμτβ., τοῦφόβου ὑπανέντος* (μτχ. αόρ. β΄), στον ίδ.

ὑπ-ανίσταμαι, Παθ., με αόρ. β΄ και Ενεργ. παρακ., **1.** σηκώνομαι, σηκώνομαι όρθιος, σε Θέογν.· λέγεται για θήραμα, εμφανίζομαι απροσδόκητα, ξεπροβάλλω, σε Ξεν. **2.** *ὑπανίσταμαι τῆς ἔδρης*, σηκώνομαι από τη θέση μου για να την παραχωρήσω ή ως ένδειξη σεβασμού σε κάποιον, Λατ. *assurgere alicui*, σε Ηρόδ., Αριστοφ. κ.λπ.

ὑπ-ανοίγω ή -γνυμι, μέλ. *-ζω*, παρακ. *ὑπανέωγα*, ανοίγω από κάτω, ανοίγω λαθραία ή κρυφά, σε Δημ.

ὑπ-αντάω, Ιων. *-έω*· μέλ. *-ήσομαι*, αόρ. *ἀ΄ -ήνησα*· **I.** έρχομαι ή πηγαίνω να συναντήσω κάποιον είτε σαν φίλος είτε σαν εχθρός, *τινί*, σε Ξεν. κ.λπ.· επίσης με γεν., σε Σοφ. **II.** μεταφ., συναντώ, απαντώ, αποκρίνομαι σε ή αντιλέγω, αντιτίθεμαι σε, *τινί*, σε Ευρ.

ὑ-παντιᾶζω, μέλ. *-άσω [ᾶ]*, έρχομαι ή πηγαίνω να συναντήσω κάποιον, προχωρώ, βαδίζω για να προὔπαντήσω, συναντώ, ανταμώνω, απόλ., σε Ομήρ. Ιλ., Αισχύλ. κ.λπ.· με δοτ., σε Αισχύλ., Ξεν., κ.λπ.· επίσης με αιτ., σε Ηρόδ., Πλούτ.

ὑπ-αντρος, -ον, σπηλαιώδης, σε Στράβ.

ὑπ-ᾶπειλέω, μέλ. *-ήσω*, απειλώ ὑπουλα, δόλια, κρυφά, *τινί*, σε Ξεν.

ὑπ-ᾶπειμι (εἶμι ἴβο), αναχωρώ κρυφά ή αργά, υποχωρώ, αποσύρομαι, σε Θουκ.

ὑπ-αποκινέω, μέλ. *-ήσω*, αμτβ., απομακρύνομαι κρυφά, κινούμαι κρυφά ή ὑποπτα, με γεν., σε Αριστοφ.

ὑπ-ᾶπτω, Ιων. αντί του *ὑφ-ᾶπτω*.

ὑπᾶρ, τό, άκλ., **I.** οπτασία, όραμα που βλέπει κάποιος ενώ είναι ξύπνιος, αντίθ. προς το *ᾔναρ* (όνειρο, φαντασίωση), *οὐκ ᾔναρ, ἀλλ΄ ὕπαρ*, όχι ψεύτικο, απατηλό όνειρο, αλλά πραγματικό γεγονός, σε Ομήρ. Οδ.· ομοίως σε Πίνδ., Αισχύλ. **II. 1.** η αιτ. χρησιμ. ως επίρρ., σε εγρήγορση, στο ξύπνιο, σε Πλάτ.· *ᾔναρ ἢ ὕπαρ ζῆν*, διέρχομαι, περνώ την ζωή (απο)κοιμισμένος ή ξύπνιος, σε εγρήγορση, στον ίδ. **2.** *ὕπαρ*, πράγματι, όντως, στον ίδ.

ὑπ-ᾶργῦρος, -ον, I. αυτός που από μέσα ή κάτω του έχει ασήμι· **1.** αυτός που περιέχει ασήμι, αυτός που έχει φλέβα ασημιού, *πέτρα, χθών*, σε Ευρ.· αυτός που περιέχει μια ποσότητα, αναλογία αργύρου, μεταφ. λέγεται για ανθρώπους,

σε Πλάτ. **Π.** πουλημένος ή μισθωμένος με ασήμι, μισθωτός, μισθοφόρος, αργυρώνητος, εξαγοραζόμενος, παραδόπιστος, ιδιοτελής, σε Πίνδ.

ὑπαρκτέον, ρημ. επίθ. του *ὑπάρχω*, αυτό που πρέπει να αρχίσει, σε Πλάτ.

ὑπ-άρκτιος, -ον (ἄρκτος), ο προς τον βορρά, σε Πλούτ.

ὑπ-αρνος, -ον, αυτός που έχει ένα αρνάκι από κάτω του, δηλ. αυτός που θηλάζει αρνάκι ή (μεταφ.) μωρό, βρέφος, σε Ευρ.

ὑπ-αρπάζω, Ιων. αντί του *ὑφ-αρπάζω*.

ὑπαρχή, αρχή· *ἐξ ὑπαρχῆς*, εξ αρχής, από την αρχή, εκ νέου, ξανά, και πάλι, Λατ. *denovo*, σε Σοφ., Δημ.

ὑπ-αρχος, ὁ, υποδιοικητής, υποστράτηγος, υπολοχαγός, αντιπλοίαρχος, υποκυβερνήτης, αντιβασιλέας, σε Ηρόδ. κ.λπ.

ὑπ-άρχω, μέλ. -ζω, αόρ. α' *ὑπῆρξα* — Παθ., παρακ. *ὑπηργμαι*, Ιων. -αργμαι·

A. 1. αρχίζω, κάνω την αρχή, ξεκινώ, απόλ., σε Ομήρ. Οδ., Ευρ. κ.λπ. **2.** με γεν., ξεκινώ, κάνω την αρχή, την έναρξη, *ἀδικίης*, σε Ηρόδ.· *πολλῶν κακῶν*, σε Ευρ. κ.λπ.

3. με μτχ., ξεκινώ να κάνω κάτι, *ὑπῆρξαν ἄδικα ποιειῦντες*, σε Ηρόδ.· *ὑπάρχει εὖ ποιῶν τινα*, σε Ξεν. **4.** με αιτ., *ὑπάρχω εὐεργεσίας εἷς τινα ἢ τινα*, αρχίζω να ευεργετώ κάποιον, σε Δημ., Αισχίν. — Παθ., έχω αρχίσει, *τὰ ἔκ τινος ὑπαργμένα*

(Ιων. αντί *ὑπηργ-*), σε Ηρόδ.· απρόσ., *ὑπῆρκτο αὐτοῦ*, είχε γίνει η αρχή του, σε Θουκ. **B. 1.** αρχίζω να υπάρχω, έρχομαι στη ζωή, εμφανίζομαι, παρουσιάζομαι, σε Αισχύλ. κ.λπ. **2.** υπάρχω, βρίσκομαι, είμαι έτοιμος, σε Ηρόδ., Αττ.· με γεν., *ὑπάρχει τῶνδε*, υπάρχει απόθεμα, αφθονία αυτών των πραγμάτων, σε Αισχύλ.· συχνά σε μτχ., *ἡ ὑπάρχουσα οὐσία*, η υπαρκτή περιουσία, η υφιστάμενη, σε Ισοκρ.·

τὰ ὑπάρχοντα ἀμαρτήματα, σε Θουκ.· *τῆς ὑπαρχούσης τιμῆς*, λέγεται για την τρέχουσα τιμή, σε Δημ. **3.** απλώς, είμαι, σε Τραγ., Θουκ. κ.λπ. **4.** ενίστε με μτχ., ομοίως προς το *τυγχάνω*, *τοιαῦτα (αὐτῶ) ὑπῆρχε έόντα*, σε Ηρόδ.· *ὑπάρχει έχθρός ὢν*, σε Δημ. **II.** όπως το **ὑπόκειμαι II. 2**, τίθεμαι ως βάση, θεωρούμαι, εκλαμβάνομαι ως δεδομένος, σε Πλάτ.· *τούτων ὑπαρχόντων*, = *quae cum ita sint*, στον ίδ. **III. 1.**

ανήκω σε, περιέρχομαι σε κάποιον, συσσωρεύομαι, προκύπτω, *ὑπάρχει τινί τι*, κάποιος έχει κάτι, αυτό που υπάρχει σε κάποιον, σε Ηρόδ., Θουκ.· *ἡ ὑπάρχουσα φύσις*, φυσικά χαρακτηριστικά, οι φυσικές ιδιότητες που σε χαρακτηρίζουν, φυσική κατάσταση, σε Θουκ. **2.** λέγεται για πρόσωπα, *ὑπάρχω τινί*, είμαι αφοσιωμένος σε κάποιον, σε Ξεν., Δημ.· *καθ' ὑμῶν ὑπάρξει ἐκείνω*, θα είναι, θα βρεθεί στο πλευρό του εναντίον σας, σε Δημ. **IV.** συχνά σε πληθ. ουδ. μτχ. *τὰ ὑπάρχοντα*, **1.** οι υπάρχουσες συνθήκες, οι παρούσες ευκολίες, τα πλεονεκτήματα των συγκυριών, σε Θουκ., Ξεν. κ.λπ. **2.** αυτό που ανήκει σε κάποιον, υπάρχοντα, κτήσεις, τα κτήματα κάποιου, χρήματα, πόροι, εισοδήματα, περιουσία, σε Θουκ. κ.λπ. **V.** απρόσ.,

ὑπάρχει, γεγονός, το βέβαιο είναι ότι..., με αιτ. και απαρ., σε Σοφ. **2.** επιτρέπεται, είναι δυνατό, με δοτ. και απαρ., *ὑπάρχει μοι εἶναι ἢ ποιεῖν τι*, σε Θουκ., Πλάτ.· απόλ., *ὥσπερ ὑπῆρχε*, όσο ήταν δυνατόν, σε Θουκ. **3.** σε μτχ. ουδ., όπως το *ἐξόν*, *παρόν* κ.λπ.· *ὑπάρχον ὑμῖν πολεμεῖν*, εφόσον σου επιτρέπεται να κάνεις πόλεμο, στον ίδ.

ὑπ-ασπίδιος[πί], -ον (ἀσπίς), αυτός που προστατεύεται από ασπίδα, καλυμμένος, *τόν ὑπασπίδιον κόσμον*, ο οπλισμός του Αίαντα, σε Σοφ.· *ὑπασπίδιον κοῖτον* *ιαύειν*, κοιμάμαι με τα όπλα, κοιμάμαι οπλισμένος, ένοπλος, σε Ευρ.· ουδ. πληθ.

ὑπασπίδια, ως επίρρ., σε Ομήρ. Ιλ.

ὑπ-ασπίζω, είμαι υπασπιστής κάποιου, *τινί*, σε Πίνδ., Ευρ.

ύπ-ασπιστής, -οϋ, ό, ασπιδοφόρος, οπλοφόρος, υπηρέτης, ακόλουθος, σε Ηρόδ., Ευρ. κ.λπ.

ύπ-άσσω, Αττ. αντί *ύπ-αΐσσω*.

ύπάτεύω, μέλ. -σω (*ύπατος*), είμαι ύπατος, πρόξενος, σε Πλούτ.

ύπάτη (ενν. *χορδή*), **ή,** η χαμηλότερη νότα των τριών που αποτελούσαν την ελληνική μουσική κλίμακα (βλ. [μέση](#), [νεάτη](#)), σε Πλάτ.

ύπάτικός, -ή, -όν, αυτός που έχει υπατικό αξίωμα, βαθμό, Λατ. *consularis*, σε Πλούτ.

ύπατος, -η, -ον αντί *ύπέρτατος*, όπως το Λατ. *summus* αντί *supremus*, **I. 1.** ύπιστος, δεσπόζων, υπέρτατος, λέγεται για τον Δία, *ύπατος κρειόντων, θεῶν ύπατος*, σε Όμηρ.: *οί ύπατοι*, οι άνω θεοί, Λατ. *superi*, αντίθ. προς το *οί χθόνιοι*, Λατ. *inferi*, σε Αισχύλ.: *ύπατός τις*, κάποιος θεός από τους άνω, στον ίδ. **2.** λέγεται για τόπο, *έν πυρῆ ύπάτη*, στο υψηλότερο σημείο, στην κορυφή του νεκρικού σωρού, της νεκρικής πυράς, σε Ομήρ. **Ιλ. 3.** λέγεται για χρόνο, τελευταίος, Λατ. *supremus*, σε Σοφ., Ανθ. **4.** χρησιμ. για ποιότητα, ύπιστος, άριστος, κάλλιστος, σε Πίνδ. **II.** με γεν. όπως η πρόθ. *ύπό, ύπατος χώρας*, ανώτατος άρχοντας, ύπατος της χώρας, σε Αισχύλ.: *ύπατοι λεχέων*, ψηλά πάνω από την φωλιά, στον ίδ. **III.** ως ουσ. *ύπατος, ό*, ο *consul* των Ρωμαίων, σε Πολύβ. κ.λπ.

ύπ-αυλέω, μέλ. -ήσω, παίζω αυλό, φλάουτο σε μουσική συμφωνία, σε Λουκ.

ύπ-αυλος, -ον (αύλή), αυτός που βρίσκεται κάτω από την αυλή, αύλειος, με γεν., *σκηνηῆς ύπαυλος*, υπό τη σκέπη της σκηνής, σε Σοφ.

ύπαυχένιος, -α, -ον, αυτός που βρίσκεται κάτω από τον αυχένα, λαιμό, σε Ανθ.· ως ουσ., *ύπαυχένιον, τό*, μαξιλάρι, προσκέφαλο για τον αυχένα, σε Λουκ.

ύπ-αφίσταμαι, Παθ., με αόρ. β' και Ενεργ. παρακ., οπισθοχωρώ αργά, αποσύρομαι, σε Αντιφ.

ύπ-αφρος, -ον, κάπως αφρώδης, *όμμα ύπαφρον*, μάτι θολό από δάκρυα, σε Ευρ.

ύπ-άφρων, -ονος, ό, ή, κάπως, λίγο ανόητος, σε Ηρόδ.

ύπ-εάσι, Ιων. αντί του *ύπ-εισι*, γ' πληθ. του *ύπειμι (είμί sum)*.

ύπ-έγγυος, -ον, αυτός που έχει δώσει εγγύηση, υπόλογος ή υποκείμενος σε ποινή, τιμωρία, υπεύθυνος, σε Αισχύλ.: *ύπέγγυος πλην θανάτου*, αυτός που υπόκειται σε κάθε είδους ποινή εκτός εκείνης του θανάτου, σε Ηρόδ.· με δοτ., *τό γάρ ύπέγγυον δίκαι και θεοΐσιν*, αξιοπιστία στην ανθρώπινη και θεία δικαιοσύνη, σε Ευρ.

ύπ-εγγέω, μέλ. -χεῶ, χύνω, ρίχνω ακόμη περισσότερο, σε Πλούτ.

ύπ-έδδειςαν, Επικ. αντί του *-έδδειςαν*, γ' πληθ. αόρ. α' του *ύποδείδω*.

ύπ-εδείδισαν, γ' πληθ. υπερσ. του *ύποδείδω*.

ύπ-έδεκτο, Επικ. γ' ενικ. αόρ. β' του *ύποδέχομαι*.

ύπ-εδρᾶμον, αόρ. β' του *ύποτρέχω*.

ύπ-έδυν, αόρ. β' του *ύποδύομαι*.

ύπ-εθερμάνθην, Παθ. αόρ. α' του *ύποθερμαίνω*.

ύπ-ειδόμην, Μέσ. αόρ. β', απαρ. *-ιδέσθαι*, **I.** βλέπω, παρατηρώ από κάτω, κοιτάζω, ατενίζω, σε Ευρ. **II.** μεταφ., δυσπιστώ, υποπτεύομαι, στον ίδ.· το *ύφοράω* χρησιμ. ως Ενεστ.

ύπ-εικάθειν, αόρ. β' του *ύπείκω*, ευκτ. *ύπείκάθοιμι*, σε Σοφ., Πλάτ.

ύπεικτέον, ρημ. επίθ., αυτο στο οποίο κάποιος πρέπει να ενδώσει, υποταχθεί, σε Σοφ., Πλάτ.

ὑπ-εἰκω, Επικ. *ὑπο-εἰκω*, με παρατ. *ὑπόεικον*. μέλ. *ὑπέιξω*, Επικ. *ὑπέιξομαι*, *ὑποεἰξομαι*. αόρ. α' *ὑπεἴξα*, Επικ. *ὑπέειξα*. πρβλ. [ὑπειακαθεῖν](#). υποχωρώ, αποσύρομαι, αναχωρώ, *νεῶν*, από τα πλοία, σε Ομήρ. Ιλ. *ὑπέικω τινί ἔδρης*, αποχωρώ από την θέση μου για να την παραχωρήσω σε κάποιον άλλο (πρβλ. [ὑπανίσταμαι](#)), σε Ομήρ. Οδ. *ὑπέικω τινί λόγων*, δηλ. του επιτρέπω να μιλήσει πρώτος, σε Ξεν. **2.** ενδίδω, υποτάσσομαι, υποχωρώ, *τιμαῖς ὑπέικω*, υποχωρώ στις αρχές, τους άρχοντες, σε Σοφ. *ὑπέικω τινί*, σε Ξεν. *απόλ.*, υποχωρώ, συμμορφώνομαι προς, σε Όμηρ. κ.λπ. *τὸ ὑπεἶκον = οἱ ὑπέικοντες*, σε Ευρ. *με απαρ.*, *νῶν ὑπέικε τὸν κασίγνητον μολεῖν*, μας επέτρεψε, μας εκχώρησε την άδεια ότι μπορεί να έρθει, σε Σοφ. **3.** με αιτ., *χεῖρας ἐμάς ὑπόειξε*, ξέφυγε από τα χέρια μου, σε Ομήρ. Ιλ.

ὑπ-εἰμι (εἰμί sum), I. εἶμαι από κάτω, Λατ. *subesse*, με δοτ., σε Ομήρ. Ιλ. *πολλῆσι (ἵπποις) πῶλοι ὑπῆσαν*, κάτω από πολλές φορές υπήρχαν πουλάρια που θήλαζαν, στο ίδ. *λέγεται για άλογα, εἶμαι κάτω από ζυγό, ζευγμένος, εἶμαι ζευγμένος στο άρμα*, σε Ηρόδ. **II. 1.** εἶμαι ή κείμαι, βρίσκομαι, κείτομαι, εἶμαι ξαπλωμένος από κάτω, στον ίδ., Αισχύλ. **2.** τοποθετούμαι, τίθεμαι, *ὑπόντος τοῦδε*, τούτου δοθέντος, σε Ευρ. **3.** παραμένω κρυμμένος, ενεδρεύω, κρύβομαι, караδοκώ, παραμονεύω, παραφυλάω, σε Ξεν. **4.** λέγεται για πράγματα, υπολείπομαι, απομένω, μένω, εἶμαι υπό τις διαταγές κάποιου άλλου, σε Ηρόδ., Αττ. **III.** υποδουλώνομαι ή υποτάσσω, υποδουλώνω, σε Ευρ.

ὑπ-εἰμι (εἶμι ibo), χρησιμ. ως μέλ. του *ὑπέρχομαι*, I. πλησιάζω κρυφά επάνω από κάποιον, Λατ. *subire*, με αιτ., σε Αριστοφ. **II.** αναχωρώ σταδιακά ή κρυφά, μυστικά, σε Ηρόδ.

ὑπέιξω, μέλ. του *ὑπέικω*.

ὑπ-εἵπον, αόρ. β', χωρίς ενεστ. σε χρήση (σε θέση ενεστ. χρησιμ. το *ὑπαγορεύω*). μέλ. *-ὑπ-ερῶ*, παρακ. *ὑπ-εἰρηκα*. **1.** λέω σαν αρχή ή σαν πρόλογο, προτάσσω, αναφέρω εισαγωγικά, προτείνω, σε Ευρ., Θουκ. κ.λπ. **2.** παραθέτω, προσθέτω, σε Αριστοφ., Δημ. **3.** προτείνω, δίνω μια εξήγηση, εξηγώ, ερμηνεύω, σε Σοφ., Πλάτ.

ὑπέιρ, Επικ. αντί του *ὑπέρ*, χρησιμ. όπου υπάρχει ανάγκη μιας μακράς συλλαβής πριν από φωνήεν, π.χ. *ὑπέιρ ὄλα*, σε Όμηρ.

ὑπειρ-εβᾶλλον, Επικ. αόρ. β' του *ὑπερβάλλω*.

ὑπειρ-έχω, Επικ. αντί *ὑπερ-έχω*.

ὑπέιρ-οχος, -ον, Επικ. και Ιων. αντί του *ὑπέρ-οχος*.

ὑπ-εἰσας, Ιων. μτχ. αορ. α' του *ὑφ-εἶσα*.

ὑπ-εισδύομαι, Μέσ. με Ενεργ. αόρ. β' *-εισέδυν*, εισέρχομαι, μπαίνω κρυφά, γλιστρώ ή πλησιάζω κρυφά μέσα, σε Ηρόδ.

ὑπ-εισέρχομαι, αόρ. β' *-εισῆλθον*, αποθ. μπαίνω κρυφά, έρχομαι, μπαίνω στο μυαλό κάποιου, σε Λουκ.

ὑπ-έκ, πριν από φωνήεν **ὑπ-έξ (ὑπό, έκ)**, ποιητ. πρόθ. με γεν., έξω κι από κάτω, από κάτω, μακριά από, σε Ομήρ. Ιλ.